Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2020-572
(mr. R.J. Paris, voorzitter en mr. S. Brugts, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 11 mei 2020
Ingediend door	: de heer [naam Consument 1], verder te noemen Consument 1, en mevrouw [naam Consument 2], verder te noemen Consument 2, beiden verder te noemen Consumenten
Tegen	: Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten, gevestigd te Amersfoort, verder te noemen SVn
Datum uitspraak	: 15 juli 2020
Aard uitspraak	: Niet-bindend advies

Samenvatting

Consumenten hebben bij SVn een aanvraag voor een stimuleringslening ingediend. SVn heeft de kredietaanvraag afgewezen omdat Consumenten geen accountantsverklaring over hebben gelegd. SVn heeft dit geëist omdat Consumenten een deel van hun inkomen verwerven uit een besloten vennootschap waarvan zij zelf DGA zijn. De Commissie is van oordeel dat SVn de kredietaanvraag heeft mogen afwijzen, omdat SVn contractsvrijheid heeft. Verder is de Commissie niet gebleken dat SVn door de kredietaanvraag af te wijzen heeft gehandeld in strijd met enerzijds de wet, de goede zeden of de openbare orde en anderzijds de redelijkheid en billijkheid.

1. Procesverloop

1.1 De Commissie beslist met inachtneming van haar Reglement en op basis van de volgende stukken met bijlagen:

- het door Consumenten (digitaal) ingediende klachtformulier;
- het verweerschrift van SVn;
- de door Consumenten ingediende reactie op het verweer (de repliek).

1.2 De Commissie stelt vast dat dit geschil zich leent voor verkorte behandeling als bedoeld in artikel 32 van haar Reglement. De uitspraak is daardoor niet-bindend.

1.3 De Commissie stelt vast dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak kan daarom op grond van de stukken worden beslist.

2. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten.

2.1 Op 20 maart 2020 heeft de Gemeente [naam Gemeente] aan Consument 1 een toewijzende beschikking voor een stimuleringslening van € 7.180,- met een looptijd van 120 maanden en een rente van 2,9% per jaar (hierna: de Beschikking) gegeven. Een stimuleringslening is een lening waarmee onderhoud, renovatie en/of restauratie om of aan woningen kan worden gefinancierd tegen gunstige voorwaarden. In de Beschikking staat dat Consument 1 de stimuleringslening kan aanvragen bij SVn.

2.2 Op 22 maart 2020 heeft SVn aan Consumenten een brief gestuurd. Hierin staat voor zover relevant:

"(…) Nogmaals vriendelijk bedankt voor uw aanvraag voor een Stimuleringslening. In deze brief leest u hoe wij uw aanvraag behandelen.

Alstublieft! Bij deze brief vindt u uw offerte voor een Stimuleringslening
Neemt u rustig de tijd om de offerte door te lezen. (…) Lees ook de voorwaarden bij deze lening goed door:
Europese Standaardinformatie Inzake Consumentenkrediet (ESIC);
Algemene Bepalingen voor Consumptief krediet;
Privacyreglement;
SVn Dienstenwijzer.
U vindt al deze documenten bij deze brief. (…)"

In de offerte bij de brief van 22 maart 2020 staat voor zover relevant:

"(…) ***De lening gaat pas in na onze goedkeuring***
Wij beoordelen alle documenten die u uploadt en de gegevens die u aanlevert. Soms vragen we u nog om extra informatie. Pas als alle aangeleverde documenten zijn beoordeeld en de toetsing van uw gegevens heeft plaatsgevonden, beslissen we of u voldoet aan onze voorwaarden. Voldoet u aan alle voorwaarden? Dan ontvangt u van ons een bevestiging dat de lening ingaat. (…)"

2.3 Op of omstreeks 22 maart 2020 hebben Consumenten de offerte ondertekend.

2.4 Op 8 mei 2020 heeft SVn aan Consument 1 een e-mail gestuurd. Hierin staat voor zover relevant:

"(…) Bij het in behandeling nemen van uw aanvraag zijn wij uitgegaan van de informatie die u ons heeft verstrekt. Voor de beoordeling van het inkomen van een zelfstandig ondernemer met een B.V. vragen wij diverse documenten op.

Naast een recente salarisstrook, twee recente aangiften inkomstenbelasting hebben wij een volledig jaarrapport van [naam expertisecentrum] B.V. over 2018 nodig, voorzien van een accountantsverklaring, om een verantwoorde inkomensbeoordeling te kunnen uitvoeren.

Een zelf opgemaakt jaarrapport zonder een verklaring van een accountant geeft ons onvoldoende zekerheid over de juistheid van de cijfers.

Op basis van voornoemde informatie kunnen wij u geen Stimuleringslening verstrekken. (…)"

3. Vordering, klacht en verweer

Vordering van Consumenten

3.1 Consumenten vorderen een schadevergoeding van € 1.200,- van SVn.

Grondslagen en argumenten daarvoor

3.2 Deze vordering steunt, kort en zakelijk weergegeven, op de volgende grondslag. Doordat SVn geen stimuleringslening aan Consumenten heeft verstrekt, hebben zij schade geleden. SVn is aansprakelijk voor deze schade en dient deze aan Consumenten te vergoeden. Hiertoe hebben Consumenten de volgende argumenten aangevoerd:

- Doordat SVn Consumenten geen stimuleringslening heeft verstrekt, zijn Consumenten genoodzaakt een aanvraag voor een lening bij een andere kredietverstrekker in te dienen. Andere kredietverstrekkers brengen circa 6% rente per jaar in rekening, terwijl SVn 2,9% per jaar zou hebben berekend. Het verschil van 3,1%-punt heeft naar schatting een schade van € 1.200,- tot gevolg.
- SVn hanteert te zware beoordelingscriteria voor kredietaanvragen. Omdat Consumenten een deel van hun inkomen ontvangen uit [naam expertisecentrum] B.V., de besloten vennootschap waarvan Consument 1 enig aandeelhouder en bestuurder is (hierna: de B.V.), eist SVn een accountantsverklaring. Dat is een te zware eis. De Belastingdienst heeft nog nooit om een accountantsverklaring gevraagd en voor een recente financial lease van een elektrische bedrijfswagen hadden Consumenten ook geen accountantsverklaring nodig. Bovendien is het risico zeer beperkt omdat Consument 2 naast inkomen uit de B.V. ook nog inkomsten uit loondienst van de [naam Hogeschool] verwerft.
- SVn heeft Consumenten ongelijk behandeld ten opzichte van andere aanvragers van een stimuleringslening die hun inkomen niet (deels) uit een besloten vennootschap ontvangen. Ten onrechte kunnen Consumenten daardoor geen gebruik maken van een maatschappelijke dienst die de Gemeente [naam Gemeente] aanbiedt.

Verweer van SVn

3.3 SVn heeft de stellingen van Consumenten gemotiveerd weersproken. Voor zover nodig zal de Commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

4. Beoordeling

4.1 De vraag die de Commissie moet beantwoorden, is of SVn de kredietaanvraag van Consumenten (hierna: de Kredietaanvraag) heeft mogen afwijzen. De Commissie is van oordeel dat dat het geval is. Dat oordeel zal hierna worden toegelicht.

SVn heeft contractsvrijheid

4.2 Op basis van de partijautonomie heeft een partij in principe de vrijheid om te bepalen met wie en wanneer zij contracteert, alsmede wat de inhoud van die overeenkomst is. Dit wordt de 'positieve contractsvrijheid' genoemd. Partijen zijn daarbij wel aan bepaalde grenzen gebonden, zoals enerzijds strijd met de wet, de goede zeden of de openbare orde en anderzijds de redelijkheid en billijkheid. Op basis van de contractsvrijheid kan een partij ook bepalen om geen overeenkomst te sluiten. Dit wordt de 'negatieve contractsvrijheid' genoemd. In zijn arrest van 28 oktober 2016, ECLI:NL:HR:2016:2445, heeft de Hoge Raad bevestigd dat de contractsvrijheid een fundamenteel beginsel is in het Nederlandse contractenrecht; ook de negatieve contractsvrijheid kan slechts in uitzonderingsgevallen worden beperkt. Tegen deze achtergrond is de Commissie van oordeel dat SVn in beginsel de vrijheid had om geen contract met Consumenten te sluiten en de Kredietaanvraag af te wijzen.

Strijd met de wet, de goede zeden of de openbare orde

4.3 Het voorgaande kan anders zijn als SVn door de Kredietaanvraag af te wijzen, heeft gehandeld in strijd met de wet, de goede zeden of de openbare orde. Niet gesteld of gebleken is echter dat dat zo is.

Strijd met de redelijkheid en billijkheid

4.4 Verder is de Commissie van oordeel dat SVn door de Kredietaanvraag af te wijzen niet heeft gehandeld in strijd met de redelijkheid en billijkheid. SVn heeft toegelicht dat de eis van een accountantsverklaring bij de jaarstukken geldt om – ter voorkoming van overkreditering – te kunnen beoordelen of het aangaan van een kredietovereenkomst verantwoord is (artikel 4:34 lid 1 van de Wet op het financieel toezicht). Volgens SVn is de accountants-verklaring bedoeld om van een onafhankelijke derde zekerheid te krijgen over de juistheid van de jaarstukken van aanvragers van stimuleringsleningen. Naar het oordeel van de Commissie is het naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet onaanvaardbaar om tegen die achtergrond een accountantsverklaring bij de jaarstukken te eisen. Dat de Belastingdienst of leasemaatschappijen geen accountantsverklaring eisen, maakt dit oordeel niet anders. De Commissie heeft er begrip voor dat Consumenten zich ongelijk behandeld voelen ten opzichte van aanvragers van stimuleringsleningen die niet verplicht zijn een accountantsverklaring over te leggen. Ook dat kan echter niet tot een ander oordeel leiden.

Moet SVn een schadevergoeding aan Consumenten betalen?

4.5 Nu in deze klachtprocedure niet is komen vast te staan dat SVn een fout heeft gemaakt, is er voor het toewijzen van schadevergoeding geen plaats.

Conclusie

4.6 De conclusie is dat SVn de Kredietaanvraag terecht heeft mogen afwijzen en dat SVn niet verplicht is een schadevergoeding aan Consumenten te betalen. De Commissie wijst de vordering van Consumenten daarom af.

5. Beslissing

De Commissie wijst de vordering af.

Deze beslissing is genomen in een verkorte procedure als bedoeld in artikel 32 van het Reglement. De uitspraak heeft daarom de vorm van een niet-bindend advies. Tegen deze uitspraak staat geen hoger beroep open bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. U kunt de zaak nog wel aan de rechter voorleggen.

U kunt, binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak, bij de Voorzitter van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening schriftelijk een verzoek indienen tot herstel van kennelijke vergissingen in de uitspraak. U moet daarbij met name denken aan correctie van reken- of schrijffouten en verbetering van namen en data. De volledige procedure met de termijnen die daarbij in acht moeten worden genomen staat beschreven in artikel 40 van het Reglement.